

G. Milbergs-Skuju Fridis

IELENKTĀ MĀJĀ

Dramatisks fragments 1 cēlienā

Rīgā, 1924. g.

Personas:

Leitnants.

Seržants.

Dižkareivis.

I. kareivis.

II. kareivis.

III. kareivis.

Gūsteknis — ienaidnieka kareivis.

Saimniece.

Anta — viņas meita.

Paskaidrojumi izrādītājiem.

— Neesmu domājis, lai izrādītāji burtiski ievērotu katru atzīmēto zituaciju. Šinī ziņā režisoram — brīvas rokas — rīkoties pēc apstākļiem: cik plaša skatuve; cik, kur un kā iespējams ierīkot logus, durvis, nostādīt istabas lietas u. t. t.

Tāpat šaušanu nevajaga pārspīlēt. Lai radītu kaujas iluziju, pietiek šaut vienīgi ar kapsuļiem (pistonām). Aiz skatuves „šaušanu“ var izdarīt ar zēnu rotaļas pistolītēm un papīra kapsuļiem.

Ložmetēja šaušanas iluziju iespējams panākt, aiz skatuves ierīkojot pazīstamo „tarkški“. Šādus tarkškus lietoja arī Pasaules karā — ienaidnieku maldināšanai un nervozēšanai.

Ienaidnieku-gūstekni var apgērbt — vienalga — krievu vai vācu ietērpā, jo esam savā laikā cīnījušies un uzvarējuši kā vienus, tā otrs.

Visu pārējo saskaņot ar režisora ieskatiem, izrādītāju spējām un skatuves apstākļiem.

G. M.

S k a t u v e.

Pārasta istaba lauku mājā. Durvis pa labi un pa kreisi. Vidū — logs, (logi) un durvis. Galds, krēsls, skapis, gulta.

Priekškam paceļoties — istaba tukša. Aiz skatuves dzirdams cīņas troksnis: šāvieni, kliecieni, komandas.

Kauja pamazām norimst.

Vēl retiem šāvieniem atskanot, ieskrien ienaidnieka kareivis, aizsies, kūpošu šauteni rokā. Ātri apskatas. Steigšus izvelk no kabatas patronas un pielādē ieroci.

Aiz skatuves gavilējoši saucieni: «Lai dz-i-i-i-vo!!...»

Piepeši atsprāgst vidējās durvis. Šautenes gatavībā, parādās leitnants un dižkareivis.

Ienaidnieka kareivis paslēpjas aiz skapja.

Leitnants. (Pār sliekšni kāpdams, apmierinājies, nolaiž ieroci.) Arī te neviena vairs nava. Visi projām!

Dižkareivis. (Savam priekšniekam uz pēdām sekodams.) Tad ta iznāca nāvīga saķeršanās. Turējās, kā nelabie. Bet tiklīdz mūsu zēni sāka liet uguni virsū — beigas bija...

Leitnants. (Ienaidnieka kareivi neievērodams, iet pie durvīm pa kreisi. Mēģina attaisīt.) Aizslēgtas! (Klauvē) Allo! Vai tur neviena nava?

Dižkareivis. Jādomā — ienaidnieki visus iemītniekus aizdzinuši un beidzot arī paši aizlaidušies lapās.

Leitnants. (Iet pie durvīm pa labi. Paveŗ.) Allo, vai arī te neviena nava? (Parausta plecus.) Hm...

Dižkareivis. Galīgs tukšums. Būs laba atpūta...

Leitnants. Ejat un paaicināt arī citus mūsējos šurp, cik vēl palikuši starp dzīvajiem.

Dižkareivis. Klausos, leitnanta kungs! (Apgriežas un iziet.)

Leitnants. (Sauc pakal.) Manā vārdā pasakat seržantam, lai sūta tūliņ divus kareivjus uz rotu ar ziņojumu, kā mūsu izlūku nodaļai izdevies ieņemt Upmaļu mājas, netālu no tilta!

(Dzirdama dižkareivja balss: «Klausos, leitnanta kungs. Viss tiks izpildīts.»)

Leitnants. (Turpina.) Lai iet uzmanīgi. Apkārtne vēl pilna ienaidnieku. (Izliecas pa logu.) Un tad lai pasaka rotas komandierim, ka bez šaubām drīz sagaidāms pretuzbrukums. Ja nesūtīs palīgus, mums būs grūti — visu nakti noturēties!...

(Attālu dzirdams: «Klausos, leitnanta kungs!...»)

Leitnants. (Atslīen šauteni pret sienu. Ap-sēžas, izvelk ziņojumu grāmatiņu un sāk rakstīt.) Vēl jāuzraksta ziņojums un tad varbūt izdosies uz brītiņu atvilkt elpu. (Raksta.)

Ienaidnieka kareivis. (Parādās aiz skapja. Pieliek šauteni pie vaiga, grib šaut, tad apdomājas. Zagšus paspeļ pāris soļus uz priekšu, saņem ieroci aiz tievgala un pacel resgali uz nāvīgu triecienu. Leitnants turpina mierīgi rakstīt.)

(Tanī pašā acumirkli durvīs pa labi parādās **Anta**, ierauga bīstamo stāvokli un pārsteigta apstājas uz sliedīti. Atskan spalgs brīdinājuma kliedziens.)

Leitnants. (Pacel galvu.) Ach!... (Ātri pietrūkstas kājās un dodas pie savas šautenes. Šinī brīdī krīt ienaidnieka kareivja sitiens, bet ir jau par vēlu. Trieciens ķer tikai galda stūri un krēslu.)

(Anta, atjēgusies, pieskrien un mēģina izraut šauteni no ienaidnieka kareivja rokām.)

(Leitnants nomet savu tikko paņemto ieroci un dodas Antai palīgā.)

(Pēc dažām sekundēm ienaidnieks, pametot šauteni Antas rokās, brūk leitnantam virsū. Iesākas nikna cīņa. Abi pretinieki apmēram vienos spēkos,

kādēļ pirmā momentā grūti paredzams, kuŗš uzvarēs.)

Anta. (Mirkli šaubas, tad atver vidējās durvis un izskrien ārā. Dzirdama viņas balss.) Palīgā, palīgā!... (Saucieni attālinās.)

(Cīņa turpinās. Ienaidnieka kareivja rokā parādās revolvers. Mēģina šaut. Bet šāvienam atskanot, leitnants izsit revolveri pretiniekam no rokas. Ierocis barkšķēdams nokrit uz grīdas. Stipri aizkūsis, ienaidnieks sāk smagi elst. Šo momentu izmanto leitnants: pāris veikli ķērieni, un ienaidnieks guļ uzvarēts zemē. Izmisušām kustībām viņš vēl mēģina tikt augšā, bet tad bezspēcīgi atlaižas un izpleš rokas.)

Gūsteknis. (Gārkstošā balsī.) Es padodos.

Leitnants. (Vēl neuzticēdamies.) Jūs esat mans gūsteknis. Es būšu spiests Jūs saistīt...

Gūsteknis. Apžēlojaties... Neesmu nekāds noziedznieks. Apsolos nekur nebēgt...

Leitnants. Labi. Es jums uzticos, kā godīgam pretiniekam. Atlaiž ienaidnieku un pieceļas.)

Gūsteknis. Vai atļausat arī man celties?

Leitnants. (Papem nokritušo revolveri un noliek sev līdzās uz galda.) Ceļaties, bet tikai nedomājat bēgt! Es jūs brīdinu!... (Draud ar revolveri.)

Gūsteknis. (Lēnām ceļas, caur pieri ļauni uzlūkodams leitnantu.) Esmu jūsu varā...

Leitnants. Krietns kaŗavīrs nekad slepeni neuzbrūk neapbruņotam pretiniekam.

Gūsteknis. Man nebija citas izejas.

Leitnants. Varoņi prot atrast izeju arī nāvē!

Saimniece. (Ātslēdz durvis un ienāk no kreisās puses. Nākdama runā.) Anta, Anta! Vai še kas noticies? Man likās — tu kļiedzi? (Ierauga abus kaŗavīrus un satrūkstas.) Es domāju...

Leitnants. Apmierinaties, kundze, šē viss kārtībā. Mēs sakāvām un aizdzinām ienaidnieka posteni.

Saimniece. (Neuzticīgi uz gūstekni rādīdama.) Un šis?... (Gūsteknis griežas sāpus un mēģina paslēpt no saimnieces savu seju.)

Leitnants. Ir mūsu gūsteknis.

Saimniece. Vai, virsnieka kungs! šito gan turat cieši! Es viņu pazīstu!...

Leitnants. Varat apmierināties. Es viņu atbrūņoju.

Saimniece. Bet viņš ir briesmīgs viltnieks un nelietis!... (uz gūstekni) Ko nu slēpjaties. Es jau jūs pazīnu tūlīt pirmā acumirkli...

Gūsteknis. (Leitnantam.) Ko šī sievietē no manis grib? Es viņu pirmo reizi redzu.

Leitnants. (Smaidīdams, parausta plecus.) Prasat viņai pašai.

Saimniece. (Sadusmota.) Ko es gribu? Sakat, kurš uzlauza blakus istabā kumodi un paņēma naudu? Kurš sadauzīja manus traukus, apkāva mājas kustoņus un gribēja nodedzināt māju?... (Uzmācas gūsteknim. Pēdējais bailīgi velkas kaktā.) Pret mums sievietēm — jūs bijāt lielu lielie varoņi, bet kad jāstājas mūsu karavīriem pretī, tad — dūša papēžos!...

Leitnants. Apmierināties, kundze. Atstājat mūs vienus. Ja gūsteknis tiešām būs pret Jums ko noziedzies, — viņš sodam neizbēgs. (Mierinādam, izvada uztraukto un sadusmoto sievieti pa durvīm.)

Gūsteknis. (Leitnantam atgriežoties.) Es Jums pateicos. Tāds nikns sievišķis uz visu ko spējīgs...

Leitnants. (Apsēžas pie galda un atšķir savu kabatas grāmatīņu. Sagatavo zīmuli.) Un tagad

jūs man atbildēsāt! Pie kādas karaspēka daļas piederat?

Gūsteknis. Divdesmit septītā pulka izlūku komandas.

Leitnants. (Šaubīdamies.) Vai tas varētu būt?... Uzrādat savus dokumentus.

Gūsteknis. Man nav. Varat pārmeklēt.

Leitnants. Kur likāt? Jums taču tādi bija?

Gūsteknis. (Stūrgalvīgi.) Izmetu...

Leitnants. Kur un kad?

Gūsteknis. Cīņai beidzoties, kad nebij vairs cerības izbēgt...

Leitnants. (Pieceļas, tuvojās viņam.) Esmu spiests Jūs pārmeklēt. Rokas augšā!

Gūsteknis. (Paceļ rokas. Bet — tiklīdz leitnants, ne ko ļaunu nedomādams, pieiet viņam cieši klāt un sāk pārmeklēt kabatas, — gūsteknis piepeši savelk rokas dūrēs un triec virsniekam pa noliekto galvu.)

Leitnants. (Sāpēs un pārsteigumā.) A— a— a!... (Mēģina gūstekni satvert, bet dabū otru triecienu, zaudē samanu un krīt.)

Gūsteknis. (Paķer no galda revolveri. Uz mirkli apstājas, mērķē un šauj. Šāviens neiet vaļā.) Nolādēts! (Apskata.) Nav vairs nevienas patronas! (Dusmīgi aizmet revolveri. Grib skriet kaktā pie šautenes. Ievēro, ka leitnants sakustās. Aiz durvīm atskan Antas balss. Atrauj logu un izlec. Atskatās, ka neviens viņam neseko, liecas atpakaļ un stiepj roku pēc šautenes. Tanī pašā momentā veras durvis un ienāk Anta. Gūsteknis atrauj roku un pazūd.)

Anta. (Ieraudzījusi zemē gulošo leitnantu, iesaukdamās skrien uz priekšu un noliecas pār viņu.) Ak, Dievs, kādēļ man pirmīt vajadzēja skriet projām?! (Sapem virsnieka galvu klēpī.) Asiņu nekur neredz...

Leitnants. (Paver acis un spēji sakustas.) Kas šē notiek? (Streipulodams pieceļas. Atcerēdamies notikušo.) Kur palīka gūsteknis?

Anta. Kad es ienācu, neviena vairs šē nebija.

Leitnants. (Liek roku pie galvas.) Tā tad aizbēdzis... (Nervozi, nemierā ar sevi.) Ak, kādu neuzmanību izdarīju. Pārāk palāvos viņa godprātībai... Tas man par mācību!... Bet vai mūsu kaŗeivji vēl nav ieradušies?

Anta. Viņi nāk... Redzēju jau aploka malā, tādēļ steidzos šurp...

(Netāļu, ārā, dzirdami saucieni: «Kas nāk?!...» «Stāvi! Stāvi!!» Seko viens pēc otra divi šāvieni. Vairāku balsu kņada.)

Leitnants. (Satver šauteni un steidzas pie loga.) Kas tur?! Ak, Kalniņš?!

Balss aiz skatuves. Kāds ienaidnieks gribēja aizbēgt!

Leitnants. Jūs viņu nonāvējāt?

Kāda balss. Nē, tikai ievainojām rokā un sagūstījām.

Leitnants. Ļoti labi. Vedat tūliņ šurp.

Saimniece. (Ienāk.) Antiņ, meitiņ, es tevi meklēju. Kur tu biji palikusi?

Anta. Nekur, māmiņ. Izskrēju pasaukt mūsējos.

Saimniece. Bet kur tas nelietis palicis?... (Skatās apkārt.) Leitnanta kungs, jūs taču viņu neatsvabinājāt?

Leitnants. Nē. Diemžēl, domāju, ka viņš tikpat godīgs, kā mēs — latvieši...

Saimniece. Tā tad projām?... (Jautājoši skatās apkārt.)

Seržants. (Ienāk.) Leitnanta kungs, kur pavēlēsat gūstekni novietot?

Leitnants. Lai nāk tepat — šinī istabā!

Seržants. Bet viņam pašlaik pārsien ievainoto roku?

Leitnants. Labi. Vedat pēc pārsiešanas.

Saimniece. (Iepriekš klusi aprunājusies ar meitu.) Leitnanta kungs, jūs un jūsu kareivji droši vien esat izsalkuši... Mēs gan nevaram neko sevišķu piedāvāt?... Tomēr kāds gabals maizes vēl būs atlicies...

Anta. Ja, lūdzu, nākat ko iebaudit.

Saimniece. Varbūt ienest šepat?

Leitnants. Nē. Pateicos. Nepūlaties... Es labāk pats iziešu...

Anta. Mēs gaidīsim. (Aiziet abas ar māti.) Tikai ilgi nekavējaties.

Seržants. Pavēlēsat iet?

Leitnants. Pagaidat. Cik jums vēl neievainotu cilvēku?

Seržants. Viens dižkareivis un četri kareivji. Pārējos divus nosūtīju uz rotu.

Leitnants. Hm, ja... (apdomādamies.) Kāds rādās stāvoklis? Vai pretuzbrukums nav sagaidāms?

Seržants. Nevar zināt. Dzīvi palikušie ienaidnieki — visi aizbēga..

Anta. (No blakus istabas). Leitnanta kungs, mēs gaidam.

Leitnants. Labi, labi, tūlīt. (Ceļas un iet. Atgriežas pret seržantu.) Vai sardzi norikojāt?

Seržants. Tiešām tā. Viens kareivis palika ganuceļa galā.

Leitnants. Lai ļaudis ienāk. Gūstekni labi uzmanat. Viņš ir ļoti viltīgs. Nupat tikko mani aizraidīja uz viņpasauli. (Iziet blakus istabā.)

Seržants. Klausos. (Pagriežas uz dibena durvīm.) Kas ir? Kur palikāt? Vedat iekšā!

(Ienāk dižkareivis. Viņam seko I. un II. kareivji, vezdami gūstekni, kuram apsietā roka saišķī pakārta kaklā.)

I. kareivis. (Gūstekni pastumdams.) Kusties, kusties drīzāk! Nupat vēl kājas bija kā zaķim.

Gūsteknis. (Ļauni.) Es gribētu zināt, ko tu teiktu, ja dabūtu lodi elkonī? (Nosēžas uz sola.)

I. kareivis. Nevajadzēja bēgt. Mēs taču brīdinājām.

Gūsteknis. Ja, laikam tupēt un skaitīt tēva reizi!...

II. kareivis. (Siksnu ciešāk savilkdams.) Būtu labi kaut ko iekniedēt... Briesmīgi gribās ēst...

Seržants. Jūs tikai trīs? Kur palika Kārklipš?

Dižkareivis. Es aizsūtīju vakariņas palūkot.

Seržants. Uz kuriem?

Dižkareivis. Tepat... šur, tur... (Parausta plecus.) Lai pameklē kādu vistu, vai sivēnu...

Seržants. (Sapīcis.) Sauc tūlīt atpakaļ! Mēs taču neesam nekādi laupītāji? Ko teiks mierīgie iedzīvotāji, kad pašu kareivji sāks rīkoties, kā rikļurāvēji?!

Dižkareivis. (Taisnodamies.) Bet ja ļaudis nav veselu dienu ne miltuma mutē ņēmuši?...

Seržants. Tomēr bez atļaujas nevar! Ja leitnants dabūs zināt...

Saimniece. (Ienes maizes puskukulīti, sviestu un gaļu.) Uzkožat, dēliņi, kas ir pie rokas. (Liek galdā.) Es uzvārišu arī tēju. Pieniņa nav. Tie nelieši, te iebrukdami, (rāda uz gūstekni) nokāva visas mūsu gotiņas... (Ieskatās tuvāk.) Ak, tu esi tas pats pirmītējais! Tūlīt atdod manu naudu!

Gūsteknis. Liekat mani mierā! Es esmu ievainots. (Novēršas, tausta savu pārsieto roku.)

Saimniece. Tev, tādām razbainiekam, galvu vajadzēja noņemt! (Iet pie galda. Griež maizi.)

Dižkareivis. (Izliecas pa logu.) Kārklī! Au! Kur tu esi? Nāc iekšā! Vakariņas jau galdā! A—u!...

Seržants. (Apmierināts.) Paldies, saimniecīt. (Uz saviem kareivjiem.) Nu, redzat, kāds brangs uzkožamais. (Sēžas pie galda, izvelk saliecinī un ņem maizi. Viņam blakus un pretī novietojas dižkareivis un kareivji. Visi ar skubu ķeras pie ēšanas.)

I. kareivis. Kāda garšīga maize.

II. kareivis. Tikpat kā siers...

Dižkareivis. Un pat sviests!... Kā jums, saimniecīt, to izdevies noglabāt, kad visas malas izlaupītas?...

Gūsteknis. (Skatīdamies uz ēdājiem.) Man ar' gribas ēst...

Saimniece. Fu tu negausnieks! Vēl šodien pusdienā, kopā ar citiem, aprijāt manu pēdējo jēriņu... (Nāk pie galda, nolauž gabalu maizes, uzsmērē sviestu un sniedz gūsteknim.) Nu, tad še ar! (Igni.) Pelnījis gan tu esi pavisam ko citu!...

(Gūsteknis rupji izķer maizi saimniecei no rokas un kāri ēd.)

Dižkareivis. (Ēzdams.) Skat, kāds malkas gabals! Pat paldies neprot pateikt...

I. kareivis. Bet otra zemi gan grib ieraut nāsīs!...

II. kareivis. Žēl... vajadzēja pirmāk noguldīt uz vietas! Kā viņi mūsējos netaupa...

Seržants. Beidzat melsties! Mēs esam kultureli kareivji. Tādēļ arī pret ienaidnieku jāizturas cilvēcīgi. Visa pasaule seko mūsu cīņām...

Leitnants. (Ienāk. Kareivji godbijīgi piecas.) Sēžat, sēžat... Sakat, kundze, cik mums būs

jāmaksā par vakariņām? (Kareivji turpina vakariņas.)

Saimniece. Ko nu, jauns-kungs, ne jau naudas dēļ dodu. Tāpat saviem cilvēkiem jāpalīdz. Es tā iedomājos, ka varbūt arī mans dēliņš tagad atrodas kaut kur pie labiem ļaudīm... Viņš jau trīs mēnešus karā... (Slauka acis.) Bet, ai! Pavisam piemirsu tēju ienest. (Aizsteidzas.)

Leitnants. (Tuvojas gūsteknim.) Pēc jūsu divkārtīgā uzbrukuma, ko lai ar jums iesāku? Būšu spiests nodot jūs lauku karatiesai.

Seržants. Piecelies, kad ar tevi runā!

Gūsteknis. (Maizi gremodams, — caur pieri ļauni skatīdamies, lēnām pieceļas.) Apžēlojaties, virsnieka kungs, man mājā mazi bērniņi...

Dižkareivis. (Ceļas no galda.) Leitnanta kungs, viņš melo!

Gūsteknis. Es zvēru... Dievavārds — slima sieva un trīs bērniņi...

Seržants. (Arī ceļas. Velk no kabatas papīri.) Še ir atņemtā personas apliecība. Viņš nav nemaz precējies...

Leitnants. (Nem apliecību un lasa. Viņa sejā manāmas dusmas.) Nelietis!...

Gūsteknis. (Rezdēdams, ka iegāzies, nokrīt ceļos.) Žēlojat, virsnieka kungs, žēlojat... Man sirma māte!...

Leitnants. Es nespēju vairs jums ticēt. Seržant, pieceļat viņu!

Seržants. Ko māžojies! Žip', celies augšā! (Rauj gūstekni aiz pleca.)

Saimniece. (Ienes tējas kannu un krūziņas. Ielej.) Cukura gan vairs nav ne kripatas. Pēdējo mazumiņu tie nezvēri nolaupīja! (Rāda uz gūstekni.)

I. kareivis. Pateicamies, saimniecīt, gan iztiksim.

II. kareivis. Kad uzvarēsim un aizdzīsim ienaidniekus, — varēsim atkal mest katrā krūziņā vai piecus graudus! (Saimniece savāc un iznes tukšos šķīvjus. Kareivji palīdz.)

Saimniece. Nemat par labu. Tāpat savi laudis vien esam. (Aiziet.)

III. kareivis. (Aizelsies, ieskrien no āra.)
Leitnanta kungs, atļaujiet ziņot?...

Leitnants. Kas noticis?

III. kareivis. Biju aizgājis uz kaimiņu mājām — pameklēt kaut ko vakariņām...

Leitnants. (Nemierīgs.) Lai paliek garais ievads, stāstat, ko redzējāt?

III. kareivis. Izstaigāju istabu — nav nevienas dzīvas dvēseles. Paskatījos kūti — arī tukšs. Pagrabs uzlauzts un izlaupīts... Kā taisos iet uz klēti, dzirdu — aiz ābeldārza kaut kas čaukst. Par nelaimi biju aizgājis bez šautenes...

Leitnants. (Nosodoši.) Tādu neuzmanību... (Apkārt salasās visi kareivji.) Nu, tālāk, tālāk!

III. kareivis. Lienu tuvāk, aiz krūmiem slēpdamies.. Klausos, elpu aizzurēdams. Kā tad — ienaidnieki! Divi gabali. Pieliekušies, pārskrēja āboliņa laukam un ielida rudzos! Būtu man bijis kaut vai revolvers...

Leitnants. Šoreiz piedodu, bet pavēlu jums (pret kareivjiem) turpmāk ne soļā nespert neapbruņotiem! Seržant, iededzināt sveci!

Seržants. Klausos. Tūlīt. (Izvelk no kabatas sveces galiņu un iededzina.)

Leitnants. Un tagad — uzmanību! Dižkareivi, jūs ejat ar vienu kareivi, pārmainat sargu un krietni apskatāties, vai tiešām ienaidnieks nesāk mums tuvoties? Jūs (griežas pie II. kareivja) uzraugāt gūstekni; bet jūs (griežas pret III. kareivi) iebaudat vakariņas un nekad vairs patvarīgi neatstājat savu nodaļu bez manas atļaujas! Pirmo reiz jums

vēl piedodu. Ak jā — seržant, kamēr es rakstīšu ziņojumu rotas komandierim, jūs pārbaudat mūsu patronu krājumu.

(Dižkareivis un I. kareivis aiziet. III. kareivis sēžas pie galda un sāk ēst.)

Seržants. Leitnanta kungs, patronas es jau pārbaudīju. Viņu mums pavisam maz. Kauju vairs nevar iesākt!

Leitnants. Cik tad īsti?...

(Šinī acumirkli piepeši ārā norīb daži šāvieni. Visi satrūkstas.)

Seržants. (Paķer šauteni un dodas uz durvīm.) Es paskatišos.

Leitnants. Pasakat dižkareivim, lai viņi ir uzmanīgāki un par velti netērē šaujamo!

Seržants. (Durvis vērdams.) Klausos, leitnanta kungs!

Leitnants. (Nem šauteni un steidzas pie loga. Blakus istabā atskan plistoša stikla škindēšana.) Ko viņi tur niekojas? Vai tiešām?....

(III. kareivis pārtrauc ēšanu un arī ķeras pie ieroča.)

Anta. (Ieskrien.) Leitnanta kungs. Gar aploku lien uz šejieni vairāki bruņoti vīri un šauj. Viena lode jau izsita mūsu logu!...

Saimniece. (Seko Antai. Vairanādama.) Vai dieviņ, atkal viena lode ieskrēja istabā!...

Leitnants. Apmierinaties. Tūlīt iešu un pārlicināšos. (Kareivjiem.) Jūs paliekat še un uzmanat gūstekni! (Iziet.)

Saimniece. Ak, meitiņ, man bail, ka atkal ienaidnieki neatgriezās...

Anta. (Sāk novākt atlikušos traukus no galda.) Nieki, māmiņ, droši vien kāds pārpratums...

Saimniece. (Palīdzēdama.) Ak, kaut būtu tā... (Abas aiziet ar traukiem.)

Gūsteknis. (Prieku valdīdams.) Ja mūsējie atnāks, es teikšu, ka jūs bijāt pret mani ļoti labi.

II. kareivis. Turi muti!

Gūsteknis. (Apvainojies.) Es ieteiktu izturēties draudzīgāki, citādi jums var draudēt karatavas.

III. kareivis. (Paceldams šauteni.) Ja vēl šē tarkšķēsi, es tev likšu ar šautenes resgali pa lūpām, ka zobi aizskries kaktā! (Šaušana nerimstas. Ārā dzirdamas balsis un soļi.)

Leitnants. (Ienāk.) Cik jums ir patruņu? Dodat šurp!

II. kareivis. (Ņem no kabatas un dod.) Tikai divpadsmit.

Leitnants. (III. kareivim.) Un jums?

III. kareivis. Būs kādas desmit.

Leitnants. Tad nākat līdzī! (Grib iet. Durvis sadurās ar seržantu.) Vai novērojāt daudz uzbrucēju?

Seržants. (Viņam uz pēdām seko dižkareivis un I. kareivis.) Liekas diezgan daudz! Jādomā vesels vads, vai pat rota!

Dižkareivis. (Aizelsies.) Leitnanta kungs! Kad mēs nupat izskrējām uz ganu ceļa, mūsu pēstēnis bija jau nošauts... No lielceļa puses atklāja uz mums uguni!...

I. kareivis. Tad mēs nolikāmies grāvmalā un sākām atšaudīties.

Dižkareivis. Ienaidnieks paslēpies rudzos... jādomā arī kartupeļos. (Ārā ietarkšņas ložmetējs.)

Seržants. Man likās — visvairāk šāvienu atskanēja aploka bērzos! Mēs esam ielenkti no visām pusēm...

Leitnants. (Saņemdamies un uztraukumu valdīdams.) Ļoti labi. Drīz pienāks mūsu rota. Līdz tam laikam mums visādā ziņā jānoturas. Še ir labas pozīcijas. Ja mēs ieņemam logus un durvis.

tad viņi var šaut cik grib. Bez artilērijas ienaidnieks nekā neizdarīs, bet artilērijas viņam šē nava. Vedat gūstekni blakus istabā. Lai sievietes uzrauga. Jūs, seržant, ieņemiet pozīcijas pie šā loga. Jūs — pārējie — viens virtuvē, viens pieliekamā kambarī un viens priekšnamā. Es pats došos bēniņos, lai novērotu apkārtni. Un nu — marš! (Aiziet.)

(Kareivji izklist. Gūstekni ieved blakus istabā.)

Seržants. (Nem gultas spilvenu; izvelk no kakta paslēptu miltu maisu; uzslīen galdu uz gala un aizbarikādē logam vienu stūri. Ārā šaušana brīžiem pieņemama, brīžiem apklust.) Nolādētie! Viņi mūs grib visus aizraidīt uz viņpasauli. (Noliecas aiz stenderes, izbāž šauteni pa logu un sagatavojas uz šaušanu.) Žēl, ka nav ložmetēja un patronu, tad es viņiem rādītu!... (Laiku pa laikam atraujas atpakaļ. Kāda lode izdauza logu. Dzird arī blakus istabā plīstošu stiklu šķindēšanu. Dažas lodes ieskrien istabā un atsitas pretējā sienā.)

I. kareivis. (Paver durvis. Uztrauktā balsī.) Seržanta kungs! Nākat palīgā. Es viens nevaru. Seši ienaidnieki aizskrēja aiz klēts. Arī ložmetēju, liekas atvilkuši šinī pusē!

Seržants. Paldies dievam, (raugās pa logu) šē pagaidām tuvumā neko sevišķi šaubīgu nemana. (Seko kareivim blakus istabā. No turienes atskan šāvieni.)

(Viskarstākā šaušanas brīdī iesteidzas gūsteknis, no lodēm vairīdamies, zemu noliecies, bailīgi uz logu skatīdamies. Viņam seko Anta ar medības bisi rokā.)

Gūsteknis. (Ielien kaktā un apsēžas uz grīdas. Ar veselo roku slauka baiļu sviedrus.) Velns un elle! Te var galu dabūt! Nupat man viena lode nosīca gar ausi!...

A n t a. (Novietojas otrā pusē, neizlaizdama gūstekni no acīm.) Uzbrucēji taču ir jūsu draugi? (Vērīgi raugās uz logu.)

G ū s t e k n i s. Ja, bet viņi nezin, ka es te esmu.

A n t a. (Ironiski.) Nu, tad ejat pie loga un pasaucat, lai mitējas šaut!

G ū s t e k n i s. (Pieceļas un lēni tuvojas logam, bet sabīstas no šaušanas un dodas atpakaļ.) Atļaujiet man piesiet spieķa galā baltu mutautiņu...

A n t a. To nedrīkstu, jo tā būs padošanās zīme.

L e i t n a n t s. (Ienāk un iet caur istabu.) Ak, jūs šē... ļoti patīkami, ka arī jūs mums palīdzat... Bet kur seržants palicis?

A n t a. Viņu aizsauca tur... (Rāda ar roku.)

L e i t n a n t s. Labi. (Aiziedams norādītā virzienā.) Antas jaunkundze, esat tik laipna un mazliet uzmanat, lai no šīs puses ienaidnieks nejauši nevarētu uzbrukt. Tiklīdz kāds parādās, pasaucat mani!

A n t a. Es protu arī šaut.

L e i t n a n t s. Teicami. Ja vajadzīgs, — šaujiet. (Aiziet.)

G ū s t e k n i s. (Pēc mazas pauzes.) Jūs sauc par Antu? Skaists vārds...

A n t a. (Novēršas un neatbild. Uzmanīgi raugās logā.)

G ū s t e k n i s. Vai jums dzīvības nav žēl? Jūs vēl tik jauna...

A n t a. Kāda jums tur daļa?!..

(Blakus istabā un no ārienes atskan vairāki šāvieni.)

G ū s t e k n i s. Ja jūs paklausītu man, — es varētu jūs paglābt no nāves...

A n t a. (Paskatās uz runātāju. Izbrīnējusies.) Tā—tā?...

G ū s t e k n i s. Dievavārds!... Ja tik vēlaties..

Saimniece. (Ienāk, iet pie skapja.) Dižkareivi ievainoja kaklā... (Plēš baltas lupatas ievainojuma pārsiešanai.) Jālūko asinis apturēt...

Anta. (Pieceļas. Mazliet uztraukta.) Stipri?

Saimniece. Nē. Tikai mazliet ieskrambāja... (Iet atpakaļ.) Leitnanta kungs domā, ka ienaidnieku tomēr ir par maz, lai nāktu uzbrukumā. Tādēļ iespējams, ka viņi mūs tur ielenktus līdz ritam. (Aiziet.)

Gūsteknis. Antas jaunkundz. Es jūs lūdzu — laižat mani vaļā...

Anta. To nedrīkstu darīt, kaut būtu gribējusi...

Gūsteknis. Esmu jums tikai par nastu un kavēkli... Bez tam apsolos, ka pierunāšu savējos, lai ļauj jums mierīgi atkāpties...

Anta. Atkāpties?! — Brīvās Latvijas karavīri nekad neatkāpjas!

Gūsteknis. Jūs mani pārprotat... Es zvēru, ka jums nenotiks nekas ļauns.

II. kareivis. (Iesteidzas.) Jaunkundz, vai seržants šie neatstāja vēl kādas patronas?

Anta. Nezinu. Laikam nē. (Kareivis iziet otrā istabā.) Man viņš nekā par to neteica.

(Augšminētā laikā ārpusē atskan pa retam šāvienam.)

Gūsteknis. Žēl, ka man nav abas rokas veselas...

Anta. Kas tad būtu?

Gūsteknis. (Draudoši.) Es prastu jūs piespiest — paklausīt manu lūgumu.

Anta. (Paceļ medību bisi. Ironiski.) Domāju, ka tas jums neizdosies!

Leitnants. (Nāk atpakaļ.) Jaunkundze, jums vajadzētu doties pie miera. Stāvoklis ir uzlabojies. Es pats nu varēšu uzraudzīt gūstekni.

Anta. Nē, nē, — man nenāk miegs.

Leitnants. Jādomā, ka līdz rītam nekas sevišķs nenotiks, jo ienaidnieks ar tagadējiem spēkiem, acīmredzot, baidās nākt uzbrukumā . . .

III. kareivis. (Ienāk.) Leitnanta kungs. Man atlikušās vairs tikai divas patronas. Ko pavēlēsāt darīt?

Leitnants. Vienkārši — atturēties no šaušanas.

III. kareivis. Bet ja gadas drošs mērķis?

Leitnants. Vienalga! Šaut tikai tad, ja ienaidnieks sāk atkal nākt uzbrukumā!

III. kareivis. Klausos.. (Apgriežas un aiziet.)

Anta. Varu piedāvāt sava tēva medību bisi. Arī dažas patronas ir.

Leitnants. (Smaidīdams.) Pateicos. Ceru, ka tas nebūs vajadzīgs.

Seržants. (Ienāk.) Leitnanta kungs. Mēs nupat ar dižkareivi runājām . . . Vai nederētu pamēģināt izlauzties? Naktī tas būtu vieglāk iespējams . . . Še viņi mūs var nomērdēt badā . . .

Leitnants. Tikpat viegli — bēgot viņi mūs apšaus kā zaķus . . .

Seržants. Tomēr, lai atļauts ziņot . . . diemžēl, te gūsteknis visu noklausās . . .

Leitnants. (Pamet ašu skatu uz gūstekni. Seržantu pārtraukdams.) Labi. Es iziešu pats pie Jums aprunāties. (Aiziet abi ar seržantu.)

Gūsteknis. Vai dzirdējāt — viņiem nav vairs patronu. Vēl varbūt desmit-divdesmit miutes un jūs visi būsat spiesti padoties . . .

Anta. (Ar uzsvaru.) Latvietis mirst, bet nepadodas!

Gūsteknis. Kādēļ tāda spītība? Es jums apgalvoju: ja tagad jūsējie tūlīt padosies, — jūs visi

paliksāt dzīvi. Bet ja māju ieņems ar kauju, jūsu nāve būs briesmīga!

A n t a. To es zinu. No jūsējiem mēs nekādas žēlastības negaidām.

G ū s t e k n i s. Apdomājat. Leitnants ir jauns un skaists . . . Varbūt viņu kautkur dzimtenē gaida ligava? . . . Arī jūsu ligavainis . . . jums, taču tāds droši vien ir . . . cerē pēc kara jūs atkal redzēt sveiku, veselu . . .

A n t a. (Šaubu pārņemta.) Ak, nerunājat, nerunājat! . . .

G ū s t e k n i s. (Redzēdams savu vārdu panākumu.) Arī seržantam, dižkareivim un visiem kareivjiem ir sievas, mātes, māsas, ligavas . . . Visas svētīs jūsu darbu un lūgs dievu par jūsu dvēseli . . . Jums tas tik viegli iespējams! . . .

A n t a. Nē, nē! . . . Es jums aizliedzu tā runāt!

G ū s t e k n i s. Tikai atļaujiet izkārt man šē caur logu baltu lakatiņu un atslēgt ārējās durvis . . . Bez tam — noslienat savu bisi kaktā . . . Viss cits norisināsies pats no sevis! . . .

A n t a. EĶat pie loga un saucat, lai jūsējie pirmie noliek ieročus . . .

G ū s t e k n i s. Nē, tas nav iespējams.

A n t a. (Sasliedamās.) Tā tad jūs prasat no mums to, ko sevim skaitat par neiespējamu?

G ū s t e k n i s. Taisas mesties Antas priekšā ceļos.) Es jūs lūdzu . . . jūsu pašu labad . . .

A n t a. (Atkāpdamās.) MitēĶaties, citādi! . . .

G ū s t e k n i s. Neviens no jūsējiem nenožēlos. Es apsolu, ka mūsu žēligais valdnieks jums un viņiem par to bagātīgi atlīdzinās. . .

A n t a. (Dusmīgi.) Jūs domāĶat mūs uzpirkt, lai mēs paliekam par savas tautas un valsts nodevēĶjiem?! Es tūliņ paziņošu leitnantam.

Gūsteknis. Nē, nē! Piedodat. Tas viss no mīlestības. (Nometas ceļos, ar veselo roku mēģina apkāpt Antas ceļus.) Vaj jūs neredzat, nemanat, ka es jūs bezgalīgi milu un dievinu? Jau no pirmā acumirkļa, kad mums izdevās ieņemt jūsu māju... Jūsu dēļ es šē paliku arī gūstā . . . Jūsu dēļ mani ievainoja . . . un jūsu dēļ varbūt mani pakārs . . .

Anta. (Apmulsusi, raisās no viņa vaļā.) Jūs, jūs. . . nezinat ko runājat . . . (meklē vārdus). Jūs esat ārpātīgs! . . .

Gūsteknis. (Atrauj uz krūtīm mundieru.) Ja patīk — šaujiet, durat, iznīcināt mani, tikai paklausiet manu lūgumu! . . . (Ārā sāk atkal šaut. Parādās ugunsgrēka atspīdums. No blakus istabas iestīdzas seržants, šauteni rokā. Gūsteknis apjucis pieceļas, pie sevis dusmīgi.) Velns, kas šo te grūda! . . .

Seržants. Antas jaunkundz. Es lūdzu, tūlīt steigieties māmiņai palīgā.

Anta. (Uztraukta.) Kas noticis?

Seržants. Leitnants bij pārāk neuzmanīgs un piegāja par tuvu logam. Tani mirklī nāca lode . . .

Anta. (Izbailēs.) Viņš ir nonāvēts!? . . .

Seržants. Nē, tikai ievainots.

Anta. (Atviegloti.) Paldiesdievam. Bet kur pa to laiku gūsteknis paliks?

Seržants. Pagaidām viņu pieskatīšu es.

(Anta aiziet. Seržants noliecas un, aiz sienas slēpdamies, tuvojas logam. Gūsteknis paliek nemierīgs. Ārā stiprs apšaudīšanās troksnis. Arī seržants mērķē un šauj. Ugunsgrēka atspīdums aiz loga pieņemamas.)

Gūsteknis. Man šķiet — tur kautkas deg... (Seržants atgriežas.)

Seržants. (Mēdoši.) Nu protams — deg! Tavi mīlie ciltsbrāļi un karābiedri aizdedzinājuši kaimiņa šķūni. Skaista iluminācija, vai ne?

Gūsteknis. (Rausta plecus.) Es nezinu, kādēļ viņiem tas bij vajadzīgs? . . .

Seržants. (Kaut ko pamana un izšauj.) Ek, nebūtu pietrūcis patronu! . . . (Atbildēdams gūsteknim.) Kādēļ vajadzīgs? Kāds jūs muļķis protat izlikties! Lūk, tāpēc, mans mīlais, lai mēs ielenktie — pa tumsu nevarētu izbēgt — jūsējo lodēm! . . .

Gūsteknis. (Laipns izlikdamies.) Es jums varētu ieteikt — protams, tas tikai jūsu labā — citu izeju.

Seržants. (Neuzticīgi.) Nemelšaties, runājiet skaidri!

Gūsteknis. Ja seržanta kungs papulētos nepārprast mani? . . .

Seržants. (Tuvojas viņam.) Nu, nu? Atkal — jādomā būs kāda viltība?

Gūsteknis. Dieva vārds. Šoreiz man nav nekādu launu nolūku . . . Leitnants ir ievainots. Tātad jūs . . .

I. kareivis. (Ieskrien.) Seržanta kungs! Ienaidnieki nupat aizdedzinājuši arī kūti! Vējš nes dzirksteles uz šo pusi . . .

Seržants. (Aukstasinīgi.) Ko tur mēs varam darīt. Lai deg. Ej mierīgi savā vietā un uzmanī, lai kāds nelietis nepielien mums pārāk — tuvu . . .

I. kareivis. Klausos. Bet ja tomēr arī šī ēka aizdegas?

Seržants. Tas tik drīz nenotiks. (Kareivis apmierināts aiziet.)

II. kareivis. (No otras puses.) Seržanta kungs. Leitnants lūdza jūs pagaidām uzņemties mājas aizsardzības vadišanu, kamēr viņam pārsienot ievainojumu.

Seržants. (Ļoti nopietni, ar ciešu pārliedību.) Labi. Pasaki, ka to uzņemos un izpildīšu līdz pēdējai asinlāsei. Pasauc dižkareivi.

II. kareivis. Klausos. (Aiziet.)

Gūsteknis. (Glaimodams.) Novēlu daudz laimes jaunā, atbildīgā amatā.

Seržants. Savas laimes jūs varat iesālit!

Gūsteknis. (Apvainojies.) Kādēļ tik ļauni, seržanta kungs? Gribēju vienīgi aizrādīt, ka jūs varā tagad atrodas visu mūsu liktenis, — vai mēs paliekam dzīvi, vai aizejam bojā . . .

Seržants. (No domām iztraucēts, pārsteigts atgriežas). Tā-ā? Jūs taču nedomājat, lai mēs padodamies?

Gūsteknis. Kādēļ gan ne? Katrs prātīgs karavīrs šādā bezizejas stāvoklī jūsu vietā to darītu.

Seržants. (Saprazdams. Pikti.). Sargies, kundziņ, ka es tev — par kūdišanu — nenovelku ādu pār acīm! (Gūsteknis saraujas un atvelkas dziļāk kaktā.)

Dižkareivis. (Ienāk.) Jūs mani saucāt? (Kakls viņam apsiets.)

Seržants. Ievainojums stipri sāp?

Dižkareivis. Nieka skramba. Pāris dienās, ceru, sadzīs.

Seržants. Palūdzat saimnieci, vai viņai šē mājā nav kāda telpa, kur ieslodzīt gūstekni? Viņš ar savu nevēlamo klātbūtni mūs par daudz traucē.

Dižkareivis. Klausos. Tūlīt izzināšu. (Aiziet.)

Gūsteknis. (Tuvojas lūdzoši.) Es jums atdošu visu, kas man ir. Tikai atstājat mani tepat. (Velk maku no kabatas.) Iedomājaties, ja piepeši izceļas ugunsgrēks un es esmu kaut kur ieslēgts . . .

Saimniece. (Ienāk.) Jums vajagot kādu slēgtu telpu?

Seržants. Ja gan — kur gūstekni novietot.

Saimniece. Diemžēl — ir tikai neliels pieliekamais kambarīts, bet ar visai plānām dēļu sienām. Varbūt vēlaties pārliccināties . . .

III. kareivis. (Iesteidzas.) Seržanta kungs! Man vairs nav nevienas patronas! Bet nupat divi ienaidnieki bij atliduši gandrīz līdz pašam palievenim . . . Sakat, ko lai iesāk?

II. kareivis. (Ātri ienāk.) Seržanta kungs! Ja mums neizdodas dabūt patronas, tad esam pazuduši . . .

I. kareivis. (Ieskrien.) Seržanta kungs, ienaidnieki laikam sākuši saprast, ka mums vairs nav šaujama materiāla, tādēļ gatavojas mūs dzīvus sadedzināt! . . .

Leitnants. (Bāls, apsietu galvu. Ienāk, uz Antas rokas atstutēdamies. Pagurušā balsī.) Kas šenotiek? Kāds ir vispārējais stāvoklis?

Seržants. Atļaujiet ziņot, leitnanta kungs. Manā rīcībā ir atlikusies vairs tikai viena patrona . . .

(Visi, bailēs sastingušām sejām, uzlūko viens otru.)

Gūsteknis. (Līdz šim neievērots stāvējis pie malas. Tuvojās leitnantam.) Gribu dot jums labu padomu . . .

Leitnants. (Savelk uzacis.) Runājat!

Gūsteknis. Uzceļat baltu karogu, atslēdzat durvis un padodaties . . . Jums citas izejas nav . . .

Leitnants. Un tas viss? (Raugās cieši gūsteknim sejā.)

Gūsteknis. Tiešām tā, leitnanta kungs. Pretējā gadījumā . . .

Leitnants. (Noteikti, katru vārdu uzsvērdams.) Seržant, pataupiet pēdējo lodi! Varbūt vajadzēs šim kungam pateikties par laipno piedāvājumu . . .

Gūsteknis. (Nobāl un sāk drebēt.) Žēlojiet,

leitnanta kungs . . . Piedodat, ka pirmāk jums tik nekrietni uzbruku. (Šinī acumirkli aiz loga parādās un nozūd kāda seja.)

Seržants. Ienaidnieks! (Pieskrien un grūž ar durkli.) Nelietis, aizbēga! . . .

Dižkareivis. Viņi grib mūs saņemt dzīvus.

Leitnants. Tas nedrīkst notikt! Tūlī katrs savā vietā. Ieņemt logus un apsargāt āra durvis! (Kareivji izsteidzas. Kaut kur aiz sienas dzirdama dauzīšanās pie āra durvīm. Balsis: «Atverat. padodaties! . . .»)

Anta. (Apsēdina leitnantu krēslā.) Es atnesīšu sava tēva medību bisi . . . (Iziet.) (Logā iesitās sarkans, stiprs ugunsgrēka atspīdums. Šāvieni apklusuši. Tikai brīdi pa brīdim dun dobji klauvējieni pie durvīm. Gūsteknis uzmanīgi klausās un vēro logu.) (Aiz skatuves balsis: «Padodaties, citādi uzspriecināsim mēju!»)

(Šinī acumirkli tālumā atskan kareivju dziesma: «Cel mani pār par Daugavu» . . .)

Dižkareivis. (Priecīgi.) Leitnanta kungs, kas tas? Vai dzirdat! . . .

Leitnants. (Klausās. Tad ceļas kājās, lai gan saimniece viņu mēģina atturēt.) Tas mūsu motifs! Mūsējie! . . .

(Dziedāšana kļūst stiprāka.)

Seržants. (Priecīgi.) Nudien! Tie ir mūsējie.

Anta. (Ienāk.) Leitnanta kungs. Bisi iedevu durvju sargam. (Apstājās un sastingst. Klausās.) Vai tas varētu būt?

Seržants. (Dzīvi.) Bez šaubām — mūsējie. Viņi nezina, ka šie ienaidnieki. Vajadzētu brīdināt, citādi var celties lieli zaudējumi . . .

Leitnants. Izšaujiet pēdējo patronu!

(Dziedāšanai pieņemoties stiprumā, un sajūsmai augot, klātesošie aizmirst gūstekni. Pēdējais izlieto

šo gadījumu un metas uz logu. Tani pašā momentā seržants pagriež šautenes stobra galu uz logu un izlaiž brīdinājuma šāvieni. Tas viss notiek vienā acimirkli. Šāviens ķer gūstekni. Ievaidēdamies, viņš sagrīļojas un nogāžas uz grīdas.)

(Dziedāšana spēji apraujas. Ārā sāk sprēgāt šāvieni. Pēc britiņa viņiem pievienojas uzvaras saucieni: «Lai dzi-ī-ī-vo! Uz pr-i-i-i-ekšu! . . .»)

Leitnants. Viņš pirmāk divreiz gribēja mani nonāvēt . . .

Dižkareivis. Tādēļ dabūja, ko bija pelnījis.

Saimniece. (Saņem rokas.) Paldiesdievam . . . (Mūsējo uzvaras saucieni pieaug. Šaušana kļūst dzīvāka.)

I., II., III. kareivji. (Ieskrien no visām pusēm. Priecīgi.) Lai dzīvo! Mēs esam glābti. Ienaidnieki bēg! Mūsējie tūlī būs klāt!

Seržants. Visi man līdzi! Uz priekšu!! (Dodas uz durvīm. Viņam seko dižkareivis un visi trīs kareivji. Uz sliedīšu sastopas ar saviem atsvabinātājiem palīgā pienākušiem kareivjiem. Sirsnīgs atkalredzēšanās skats.)

Leitnants. (Pasper soli. Tad, abu sieviešu saturēts, nevarīgi atlaižas sēdekļi. Smaidīdams.) Nu ir labi. Paldies, mani draugi, ka ieradāties mūs atsvabināt . . . (Aizver acis, nokaļ galvu.) (Skumji noliektām galvām, kareivji grupējas ap mirstošo virsnieku.)

Ārā, navisam tuvu — caur šāvieni troksni — nerimstas gaviļējoši saucieni: Lai «dz-ī-ī-ī-vo Latvija!!»

Priekšgars.